

**ВІТАЄМО ЮВІЛЯРІВ.
ТРЕТЯКУ
ОЛЕКСАНДРУ МИХАЙЛОВИЧУ — 60**

Народився Третяк О. М. 23 вересня 1956 року в м. Києві.

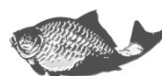
У 1980 році закінчив навчання на природничо-географічному факультеті Київського державного педагогічного інституту і розпочав трудову діяльність в Інституті рибного господарства НААН, послідовно обіймаючи посади молодшого наукового, наукового, старшого наукового співробітника, завідувача сектору, відділу, заступника директора. Протягом 2003–2006 рр. працював директором Інституту, а з 2006 р. і до теперішнього часу є заступником директора з наукової роботи.

Важливе місце в науковій діяльності Третяка О. М. займають проблеми розвитку вітчизняного осетрівництва, збереження генофонду рідкісних і зникаючих видів риб, рибогосподарського освоєння нових перспективних видів риб та підвищення ефективності використання різних типів внутрішніх водойм України для потреб розвитку аквакультури.

За його участі розроблені біологічні основи розведення та вирощування північноамериканського інтродуцента — великоротого буфало — на базі водоймоохолоджувачів енергетичних установок та з використанням ставових рибних господарств. В результаті комплексних досліджень розроблені біологічні основи вселення цього виду риб у водойми-охолоджувачі. Запропонована нова технологічна схема його штучного відтворення з використанням теплої скидної води ТЕС.

За наукового керівництва та безпосередньої участі Третяка О. М. розроблено новий для аквакультури України високоприбутковий напрям випасного товарного осетроподібних риб — веслоноса. За результатами комплексних досліджень запропоновано цілісну систему рибогосподарських заходів за основними технологічними ланками розведення та вирощування веслоноса в умовах коропових господарств з найвищою для вітчизняного ставового рибництва прибутковістю виробництва, за показників рентабельності до 60–70%. У співпраці з науковцями Інституту вперше у вітчизняній аквакультурі здійснено оцінку генетичної структури племінних стад веслоноса, вивчено стан клітинної і гуморальної ланок його імунітету, процесів пероксидного окиснення ліпідів та системи антиоксидантного захисту в організмі веслоноса за різних умов вирощування. Розроблено оригінальні способи та нові технологічні підходи в організації робіт зі штучного відтворення, вирощування життєстійкої молоді та посадкового матеріалу веслоноса, що відображено у відповідній нормативно-технологічній і патентній документації.

На підставі власних експериментальних досліджень Третяка О. М.

поглиблено і розширено наукові уявлення щодо біологічних особливостей нових об'єктів риборозведення в Україні — чукучанових риб і веслоноса, зокрема стосовно репродуктивних властивостей та специфіки статевого дозрівання племінного матеріалу, особливостей росту і живлення у ранньому онтогенезі в залежності від фізико-хімічних параметрів середовища та забезпеченості кормовими організмами, сприйнятливості до ураження ектопаразитами риб тощо.

Третяком О. М. здійснено низку експериментальних досліджень з визначення оптимальної структури полікультури риб в господарствах ставової аквакультури, удосконалення окремих технологічних елементів методу комплексної інтенсифікації ставового рибництва, розроблення рибницько-біологічних нормативів експлуатації ставових господарств і рибогосподарських підприємств індустріального типу з використанням вторинних енергетичних ресурсів у теплоенергетиці України, інших актуальних питань прісноводної аквакультури. Зокрема, ним зроблено теоретичний внесок у розвиток наукових основ сучасної прісноводної аквакультури в Україні щодо спрямованого коригування видового складу полікультури риб, оптимізації методів використання біопродукційного потенціалу водойм, якісних змін за показниками господарської цінності продукції ставового рибництва з істотним підвищенням прибутковості виробництва в умовах застосування маловитратних технологій вирощування риби.

Третяк О. М. активно сприяє розвитку дієвої співпраці прикладної рибогосподарської науки з виробництвом, він є співавтором комплексних програм загальнодержавного значення з проблем зарибнення внутрішніх водойм цінними видами риб, ведення селекційно-племінної справи в рибництві, здійснив вагомий внесок у розвиток ставового та індустріального рибництва. Ним розроблено близько 30-ти нормативно-технологічних документів, в тому числі низку ресурсощадних технологій ставового рибництва, які дають змогу в нових умовах господарювання отримати в полікультурі не менше 1,2–2,0 т/га товарної продукції коропа і рослиноїдних риб з поліпшеними господарськими характеристиками за рентабельності виробництва понад 30–40%.

Багато зусиль приділяє Третяк О. М. пріоритетним для рибного господарства в теперішній час завданням щодо зменшення витратності технологій, ресурсозбереження, поліпшення якості та забезпечення конкурентоспроможності продукції аквакультури, проведенню наукових досліджень, спрямованих на реалізацію державної політики щодо регулювання розвитку вітчизняного рибного господарства. З метою удосконалення процесу управління рибною галуззю та підвищення ефективності розвитку рибогосподарської діяльності зробив посильний внесок у розроблення чинного з 2012 року Закону України «Про аквакультуру».

Важливим напрямом наукових досліджень на сучасному етапі, яким Третяк О. М. приділяє значну увагу у своїй науковій діяльності, є удосконалення існуючих та розроблення нових технологічних схем ведення осетрового господарства. Серед перспективних розробок технологічного характеру, насамперед, є розвиток в Україні новітніх напрямів високоінтенсивної індустріальної аквакультури осетрових риб з використанням установок замкнутого водопостачання. Дослідження в цьому напрямі спрямовано на

підвищення прибутковості таких підприємств з поєднанням вирощування м'ясної продукції осетрових риб та виробництва делікатесної харчової ікри.

Третяк О. М. є автором близько 200 наукових публікацій з актуальних проблем рибного господарства, в тім числі 8-ми монографій і кількох навчально-методичних посібників для студентів вищих закладів освіти.

У 2012 році Третяк О. М. за результатами багаторічних досліджень підготував і успішно захистив докторську дисертацію, в результаті чого йому було присуджено науковий ступінь доктора сільськогосподарських наук.

Третяк О. М. забезпечує підготовку спеціалістів вищої кваліфікації, будучи науковим керівником аспірантів та студентів-дипломників аграрних університетів.

За активної участі Третяка О. М. розширюється науково-технічне міжнародне співробітництво з питань розвитку сучасної аквакультури і збереження біорізноманіття водних екосистем з провідними науково-дослідними установами і університетами Польщі, США, Угорщини, Білорусі, Молдови, Чехії, Хорватії, Ізраїлю та інших країн; він є співкерівником та відповідальним виконавцем спільних міжнародних проектів, членом Міжнародної ради з аквакультури та водних біоресурсів. У 2004 році, виконуючи обов'язки члена ради директорів Мережі наукових центрів з аквакультури в країнах Центральної і Східної Європи (NACSEE) забезпечив вступ Інституту рибного господарства в дійсні члени цієї організації, створеної під егідою ФАО.

За досягнуті успіхи в розвитку рибогосподарської науки Третяк О. М. нагороджений низкою державних відзнак, зокрема трудовими відзнаками «Знак пошани» Міністерства аграрної політики і продовольства України та «Почесний працівник рибного господарства України» Державного агентства рибного господарства України. Неодноразово нагороджувався Почесними грамотами Національної академії аграрних наук України, Міністерства освіти і науки України та Міністерства аграрної політики і продовольства України.

Колектив Інституту рибного господарства НААН бажає ювіляру міцного здоров'я та подальших плідних успіхів у роботі.

О. О. Олексієнко, канд. с.-г. наук, с.н.с.

Н. Л. Колесник, канд. с.-г. наук, с.н.с.

